

NYELVTÖRTÉNETI ADATOK

Északkelet-magyarországi személynevek a kései ómagyar korból*

Széles – Az adatokat l. **Szeles** alatt. < *széles* ? 'széles (homlokú, arcú, vállú, mellű, termetű)' (CsnSz.). Mm: H.

Szeles – Földes 1. [1435–1439]: Nobilis domina Kathÿ vocata filia Stephani de Arthan-haza nunc vero consors Mathie *Zeles* de feldes, no. (DL. 56710); **Szentgyörgy 2.** [1445–1448]: Johannes *Zeles*, jo. (DL. 81193); 1450: Johannes *heles* [ɷ: Zeles], jo. (DL. 81193); **Litke 3.** [1450 k.]: Petrus *feles*, jo. (DL. 82987); **Újvár 4.** 1460/1461: Laurentii *zeles*, jo. (DL. 70910); **Sényő 5.** 1466: Emerico *Zeles*, fam. ign., jo. (DL. 55839); **Tótkálló 6.** 1466: Paulus *Zeles*, jo. (DL. 55839); **Sásvár 7.** 1478: Johannes *Zeles* [de eadem Salfvar], no. (DL. 70985); **Márok 8.** 1521: Daudid *Zeles*, inq. (DL. 82582). < *szeles* 'dühös' (NySz.) / 'hebehurgyán kapkodó, szeleburdi, meggondolatlan' (ÉrtSz.). – L. még **Széles**.

Szent – Halmi 1. 1478: Paulo *Zenth* (!), jo. (DL. 70985). < *szent* 'vallásos, ájtatos, kegyes' (NySz., CsnSz.).

Szentes – Besenyőd 1. [1435–1439]: Ladislaus *Zenthes* de Befenewd, no. (DL. 56710); **Kisvárda 2.** [1445–1448]: Johannes *fentes*, jo. (DL. 81193); 1449: Johannes *fentes*, jo. (DL. 81139); [1450 k.]: Johannes *fenthes*, jo. (DL. 82987); **3.** 1449: Tomas *Zentes*, jo. (DL. 81139); **4.** 1521: Mathias *Zenthes*, inq. (DL. 82582); **5.** 1521: Joannes *Zenthes*, jo. (DL. 82582); **Kér 6.** [1460–1480]: Eliee *fenthes*, jo. (DL. 56700); **Újfalú 2. 7.** 1479/1757: Georgium *Szentes*, jo. (DL. 10008). < *szentes* 'vallásos, ájtatos, kegyes, jámbor' (NySz.). Mm: H., E.

Szépszakállú – Kisvárda 1. [1445–1448]: Valentinus *fepfakalo*, jo. (DL. 81193). < *szép szakállú* 'ua.' (CsnSz.).

Szerény – Száldobágyterem 1. 1500: Petro *Zerenÿ*, jo. (DL. 73536). < *szerény* 'saját értékével, tehetségével, anyagi, társadalmi helyzetével, hatalmával nem dicsekvő, magát túl nem becsülő, csendesén visszahúzódo' <személy>' (ÉrtSz.).

Szívós – Kisvárda 1. 1521: Marcus *Zÿwos*, jo. (DL. 82582). < *szívós* 'sokat kibíró, ki-tartó' (TESz.).

Szőke – Olcsva 1. 1440: Nicolao *Zewke*, jo. (DL. 55194); 1440: Nicolao *Zewke*, jo. (DL. 55201); 1447: [Nico]lao *Zewke*, jo. (DL. 55346); **Bátor 2.** 1446: Ladislai *Zeke*, jo. (DL. 13934); **Majtény 3.** 1446: Andreas *Zeke*, jo. (DL. 13934); **Szászfalu 4.** 1450: Andreas

* L. MNy. 2010: 251–3.

Zewke, jo. (DL. 70896); **Geszteréd 5.** [1450–1470]: Michael Zewke, jo. (DL. 56701); **Hatház 6.** 1451: Johannes Zewke, jo. (DL. 14467); **Hegyes 7.** 1451: Stephanus Zewke, jo. (DL. 14467); **Márok 8.** 1453: relict Michaelis *fewke*, jo. (DL. 81139); **9.** 1453: Fabianus Zewke, jo. (DL. 81139); **Badaló 10.** 1453: Johannes *fewke*, jo. (DL. 81139); **Újfalu 1. 11–12.** 1460: Mathie et Petro Zewke, jo. (DL. 55673); 1461: Michaele et Petro Zeke, jo. (DL. 55686). A másolatban vsz. hibásan szerepel a *Michaele* név. **Lelesz 13.** [1460–1480]: Johannes Zeuke, jo. (DL. 48185); **[Semjén] 14.** 1468: Anthonius *zewkee*, jo. (DL. 55872); [1468 u.]: Anthonius Zeek (!), jo. (DL. 55872) = Szökő 2; **15.** 1468: Gerardus *zewkee*, jo. (DL. 55872) = Szökő 3; **Gút, Aba, Körtvélyes 16.** 1470: Michael Zewke, jo. (DL. 17017); **Dábóc 17–19.** 1478: Thomas et Mathÿvs atque Emericus Zevke [de eadem dabocz], no. (DL. 70985); **Kálmánd 20.** 1500: Michaele Zewke, jo. (DL. 73536); **21.** 1500: Dionisio Zevke, jo. (DL. 73536); **Nagypalád 22.** 1509: Antonio Zewke, jo. (DL. 71106); **Feketeardó 23.** 1513: Stanislo Zewke, jo. (DL. 86743); **Jánk 24.** 1521: Thomas Zeuke, jo. (DL. 82582); **25.** 1521: Paulus Zeuke, jo. (DL. 82582). < *szöke* 'szalmasárga színű <hajú, szőrű>' (TESz.).

Szökő – [Semjén] 1. 1468: Mathias Zekee, jo. (DL. 55872); [1468 u.]: Mathyas Zekee, jo. (DL. 55872); **2.** 1468: Anthonius *zewkee*, jo. (DL. 55872); [1468 u.]: Anthonius Zeek (!), jo. (DL. 55872) = Szöke 14; **3.** 1468: Gerardus *zewkee*, jo. (DL. 55872) = Szöke 15. < *szökő* 'ugráló, táncoló' (TESz. *szökik*). Mm: Ts.

Szörnyű – Gút, Aba, Körtvélyes 1. 1470: Benedictus Zornyw, jo. (DL. 17017). < *szörnyű* 'rettenetes, borzasztó' v. 'szennyes, tisztátalan' (TESz.).

Szöszke – Jánk 1. 1521: Mattheus Zezke (!), jo. (DL. 82582); **2.** 1521: Vrbanus Zezke (!), jo. (DL. 82582); **Ricse 3.** 1521: Gregorius Zezke, jo. (DL. 82582). < *szöszke* 'szöke' (TESz.).

Talpas – Geszteréd 1–2. [1450–1470]: Anthonius et Gregorius Talpas, jo. (DL. 56701); 1459/1821: Anthonium Thalpas, jo. (DL. 55654); **3.** [1450–1470]: Benedictus Talpas, jo. (DL. 56701); **Márok 4.** 1453: Sthanislaus talpas, jo. (DL. 81139); **[Semjén] 5.** 1468: Benedictus talpas, jo. (DL. 55872); [1468 u.]: Benedictus Talpas, jo. (DL. 55872); **6.** 1468: Petrus talpas, jo. (DL. 55872); [1468 u.]: Petrus Talpas, jo. (DL. 55872). < *talpas* 'széles talpú, lábú; nagy lábú' (NySz.). Mm: Ts.

Táncos – Tekeháza 1. 1450: Franciscus Thanczos, jo. (DL. 70896); **Machos 2.** 1459: Gregorio Thanchus, jo. (DL. 55658/a); **Lelesz 3.** [1460–1480]: Mychael tanchos, jo. (DL. 48185); **Apafalva 4.** 1513: Stephano Thanczos, jo. (DL. 86743); 1523: Stephano Thanczos, jo. (DL. 71174); **5.** 1513: Luca Thanczos, jo. (DL. 86743). < *táncos* 'táncot kedvelő' (ÉrtSz., KÁLMÁN 1989⁴: 85).

(Folytatjuk.)

N. FODOR JÁNOS